

המכללה האקדמית נתניה
ביה"ס למשפטים

מבחן במשפט בינלאומי / ד"ר בארי פיינשטיין
סמסטר ב', מועד א', תשס"ו

5 ביולי 2006

משך המבחן: **שעתיים וחצי**

הנבחן **רשאי להכניס לבחינה כל חומר שהוא**, אך יחד עם זאת אינו רשאי להעביר כל פריט שהוא מכל סיבה שהיא לנבחן אחר במהלך הבחינה.

לבחינה שאלה אחת חובה. **עליך להשיב על כל חלקיה** (משקל השאלה: 100%).

א. עליך לקרוא את השאלה בקפדנות ולהתייחס בבהירות בתשובותיך **לכל הנקודות הרלבנטיות** כנדרש.

ב. עליך ליישם את המשפט הבינלאומי הרלבנטי לעובדות המובאות בשאלה ולהביע בתשובותיך את המסקנות המשפטיות המתבקשות.

ג. בתשובותיך בחן את כל האפשרויות בכל מצב והתייחס לכל מצב אפשרי.

ד. בהתייחסותך למקורות אין צורך בהבאת ציטוטים מלאים מהם וניתן להסתפק גם בהפניה אל המקור הרלבנטי וקטע ממנו.

ה. מומלץ להקפיד על חלוקה סבירה ונאותה של הזמן העומד לרשותך.

ו. יש להשתמש בעט ולכתוב בכתב-יד ברור על צד אחד בלבד של הדף ויש להשאיר שוליים רחבים.

למותר להדגיש, כי אריכות אינה ערובה לאיכות ויש להשיב בקיצור תוך הבלטת העיקר.

ב ה צ ל ח ה !!!

שאלת חובה (משקל השאלה הינו 100% ויש להשיב על כל חלקיה)

מזה שנים שוררת מתיחות רבה בין מדינת אלפא לבין מדינת ביתא השכנה. הסכסוך רבת השנים ביניהן הוליד בין היתר התארגנויותיהן של קבוצות חמושות הפועלות כנגד אלפא משטחה של ביתא. זה הבוקר השלישי בשבועות האחרונים שבו התעוררו תושבי אלפא לקול מערכת ההתראה הפועלת עם שיגורן של רקטות לעברם משטח ביתא. הפעם רקטות נחתו בשטח מאוכלס: אחת נחתה בחדרו של נער, שעזב דקות ספורות לפני כן לבית ספרו וגרמה נזק רב לבית. רקטה נוספת נחתה בחצר בית ספר אך לא גרמה לנזק או לפגעים. שר הבטחון של אלפא הגיב כי "אלפא תרדוף את משגרי הרקטות ומפעיליהם בכל פינה ואם הירי לא ייפסק, התגובות יהיו קשות וכואבות." לאחר מטח ירי נוסף, כוחות אלפא פתחו בירי תותחים לעבר מרחבי השיגור בצפון ביתא ובמקביל חיסל חיל האוויר האלפאי בכיר ארגון שהיה אחראי, לטענת מערכת הביטחון של אלפא, לשיגורן של רקטות רבות ולשני נסיונות פיגוע נוספים באלפא. מהירי נפצעו גם אזרחים ששהו באותה עת בקרבתו של הבכיר הנ"ל ובנוסף נגרם נזק רב למבנים סמוכים למקום. כמו כן נכנסו לוחמי יחידה מיוחדת של צבא אלפא לשטח בצפון ביתא והצליחו לפגוע בשלושה חשודים במעורבות בפעילות עוינת כנגד אלפא. עקב המבצע הזה גם נפגעו אזרחים וכן רכוש. לטענת מערכת הביטחון, השלושה עסקו בשיגור רקטות לעבר אלפא. עם סיום הפעולה אמר קצין בכיר בצבא אלפא, כי הפעילות הקרקעית של כוחות אלפא בביתא תימשך: "לפעולות בשטח של יחידות מובחרות ישנה השפעה מהותית בהרתעת חוליות משגרי הרקטות". במקביל לפעולות הצבאיות, וללא ידיעת ממשלת אלפא או אישורה, קבוצה של אזרחי אלפא מתיישבת בצפון ביתא ומקימה שם יישוב חדש. כדי להקל על הגישה לקבוצה, צבא אלפא הורס כמה מבנים כדי לסלול כביש שיוביל ליישוב החדש וכן מחבר אותו לרשתות החשמל והמים של ביתא. תושבי ביתא מקומיים טוענים, כי הכביש הנ"ל נסלל דרך אדמותיהם וחיבורו של היישוב למים ולחשמל מקומיים אף גורם להם לנזק בלתי הפיך.

בתום הפעולות הצבאיות הנ"ל, מספר אנשי מילואים ששרתו בחיל הים וביניהם ברוך שזה עתה השתחררו מצבא אלפא הרגישו שזקוקים הם ל"ניקוי ראשי" ולמעט מנוחה מ"פרענות המלחמה" כלשונם, ולשם כך רכשו אוניית תענוגות בשם "מיקי" והפליגו איתה לדרכה, תחת פיקודו המסור והמיומן של רב החובל ברוך. לאחר כמה ימי הפלגה, כשהתקרבה האונייה מיקי למדינת גאמא, רב החובל ברוך הודיע לצוות שמחציתם יוכלו לרדת לחופשת חוף ומחציתם צריכם להישאר באוניה לצורך עבודות תחזוקה. המלחים החלו להתווכח ביניהם מי ירד לחוף ופרצה תיגרה אלימה בה מלח אחד נדחף ונפל לים ונעלם במים הסערים. רשויות גאמא, ששמעו על התקרית, עלו על סיפונה של מיקי והובילו את המלח החשוד בדחיפה של המלח האחר למעצר בגאמא. הרשויות אף ציוו על מיקי לא לעזוב את המקום עד לתום בירור וחקירת המקרה. רב החובל ברוך, שהיה מודאג מההשפעה הרעה שתהיה לדבר על הנוסעים, החליט על אף הוראות רשויות החוף לצאת לדרך מייד. במהלך היומיים הבאים הנוסעים שכבר היו ממורמרים מכל מה

שקרה התרווחו על הסיפון ונהנו מהשקט וממזג האויר הנאה. כאשר עברה האוניה במיצר מדהים ביפן, המפריד בין מדינת דלתא ובין מדינת אפסולון, הנוסעים ביקשו מברוך שיעצור לכמה שעות כדי שיוכלו לדוג ולשחות מעט במים הצלולים. ברוך הרגיש שהוא לא יכול לסרב לבקשות לאחר האירועים שהתרחשו בהפלגה זו. לאחר כשלוש שעות של דיג ושחיה מהנה, האוניה הרימה עוגן והחלה להפליג. הדגים כבר התבשלו על האש כאשר ספינה התקרבה במהירות אל האוניה. רב החובל ברוך, שכבר עברה עליו הפלגה קשה, החליט שכדאי לו להתרחק מהמקום בזריזות יתרה. החל מרדף וספינה אחרת בכלל בשם "בלאק האק" שהגיעה מאי שם והתקרבה למיקי במהירות רבה ירתה עליה מטר של פגזים, דבר שלא הרתיע את ברוך היות והעניין היה קטן עליו לעומת הלחימה שהשתתף בה בסכסוך האלפא-ביתאי. רב החובל של ה"בלאק האק" הבין מהר מאד שהוא יצטרך לנקוט בפעולות נמרצות ונועזות יותר כדי להביא לעצירתה של מיקי והחליט לשם כך להתנגש חזיתית עמה. בעקבות ההתנגשות עם מיקי אכן הצליחה ה"בלאק האק" לעצור אותה. רב החובל של ה"בלאק האק" וצוותו עלו על סיפונה של מיקי, השטלתו על האוניה, כלאו את ברוך וצוותו ונטלו את הפיקוד באוניה. לאחר מכן האוניה מיקי בפיקודו של רב החובל של ה"בלאק האק" מתחילה להפליג, וכשאף אחד באוניה לא שם לב לכך, כמויות של דלק ונפט נשפכות ליס כתוצאה מהנזק שספגה מיקי עקב ההפגזה עליה וההתנגשות. כיווני הזרמים בים גורמים לזיהום של כל האיזור. אוניות נוספות מתקרבות כעת למיקי מכל כיוון ודורשות ממנה לעצור וכשהיא אינה עושה כך נורים עליה יריות מכיוון אוניות אלו אשר גורמות להטבעתה, אך כל הנוסעים וצוותה נוצלו בנס. בעקבות אירועי הים האלה, החליט ברוך להחליף כיוון ועכשיו לכרוך את גורלו ביבשה ולשם כך עבר להתגורר במדינת סיגמא. הוא הקים שם עסק לאחר שכרת הסכם עם ממשלת סיגמא לפיו בתמורה לרישיון העסק שתנפיק לו המדינה, תקבל המדינה 20% מרווחי העסק. בהסכם הוכנס סעיף שלפיו ברוך מוותר על כל זכות שהיא להתערבות או להגנה דיפלומטית על ידי גורם חיצוני כלשהוא (כולל מדינת אזרחותו שלו אלפא) ובמיוחד לתביעה בינלאומית. כמו כן ההסכם קובע כי כל ההתדיינויות העתידיות בין ברוך לבין המדינה בכל הסכסוכים ביניהם יתנהלו רק בבתי המשפט המקומיים של סיגמא ולפי דיני סיגמא בלבד. העסק הצליח מאד, ולמרות שברוך עמד בכל תנאיו של ההסכם בינו לבין המדינה, החליטה המדינה עקב הצלחת העסק לבטל את רשיונו של ברוך ולהשתלט על העסק כדי שהיא בלבד תהנה מהרווחים. ברוך פנה למשרד הפנים המקומי בכדי לברר את העניין, ובכניסה לבניין נתקל בשוטר שעימו הסתכסך מספר שבועות קודם לכן. השוטר היכה אותו בכל חלקי גופו. ברוך הגיש תלונה והשוטר הושעה אך גיסו מפכ"ל המשטרה החזיר אותו לתפקידו ואף קידם אותו בדרגה. בינתיים הרשויות ציוו על ברוך להישאר בביתו עד שיוזמן לפגישה עם שר הפנים. כעבור שבועיים הגיעו שוטרים (וביניהם גם השוטר שהיכה אותו בזמנו) לביתו של ברוך כדי להביאו לפגישה עם שר הפנים, אך ברוך החל להשתולל והיכה אותם. השוטרים הצליחו להתגבר עליו והוא הוחזק במעצר במשך חודשיים בתנאים פיסיים מחפירים. לבסוף ברוך הועמד לדין בגין עבירה של "התנגדות למעצר". הדיון במשפטו ארך שבע דקות בלבד, לא ניתן לו ייעוץ משפטי (החוק המקומי אוסר להעניק כל סיוע משפטי לכל מי שמואשם בעבירות נגד הסדר הציבורי) ולא קיבל שום זכות טיעון במהלך משפטו. ברוך נידון לעונש של שנת מאסר, אך שוחרר רק כעבור שנה וחצי. אחרי שחרורו וכשחזר לביתו בסיגמא, סיפרו לו שכניו שבמהלך מהומות נגד השלטון במדינה נפרץ ביתו וכל רכושו נבזז. המשטרה, כך התברר, ידעה על כוונות ההמונים לבזוז בתים באותה שכונה (שהיתה מאוכלסת בעיקר בזרים) אך לא נקפה אצבע למנועם ואף לא הורתה לזרים מבעוד מועד לנקוט בצעדי שמירה וזהירות מיוחדים. אחרי דיכוי המהומות נפתחה חקירה והמשטרה החלה לגבות עדויות אך לא הצליחה לבסוף לתפוס את האשמים בבזיזה, למרות שעם קצת יותר מאמצים ובניהול מוכשר יותר של החקירה סביר להניח, כי ניתן היה למצוא אותם. אחד מהפושעים הסגיר עצמו לידי המשטרה, אך הוא שוחרר כעבור כחצי שעה ולא ננקטו כנגדו כל הליכים. ברוך תבע את אותו פושע בבית המשפט המקומי, אך הפסיד בתביעתו. לברוך נודע כי ניתן לערער על החלטת לביהמ"ש העליון, אך סופר לו שהשופטים בביהמ"ש העליון מיוחדים עם השליט של סיגמא, מביאים את החלטותיהם לאישורו ותמיד מציינים לדבריו. כמו כן נפוצה שמועה שלפיה השליט תמיד מורה לביהמ"ש שלא להושיט סעד לזרים. ברוך פנה איפוא לאלפא וביקש ממנה להתערב לטובתו ולתבוע את סיגמא על כל ההתרחשויות הנ"ל. במקביל, פרצו קרבות בין סיגמא לבין מדינה שכנה, וצבא סיגמא השתלט על ביתו של ברוך והשתמש בו כמפקדה צבאית. עקב כך הבית עצמו נהרס לחלוטין.

סקור את כל ההיבטים של כל השאלות המשפטיות המתעוררות בקשר לעובדות שתוארו לעיל, תוך דיון בזכויות ובהתחייבויות של כל הגורמים המעורבים באירועים שתוארו הנ"ל, לאור המשפט הבינלאומי. יש להקפיד על יישום המשפט הבינלאומי הרלבנטי לעובדות ויש לפרט את הטענות המשפטיות הצפויות בעד והטענות המשפטיות הצפויות נגד אשר קיימות בכל אחת מהסוגיות שהובאו לעיל. כמו כן, יש להכריע לגבי כל אחת מהשאלות המשפטיות שהתעוררו ולנמק את הכרעתך.

ב ה צ ל ח ה !!!

-- סוף הבחינה --

